

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Eva Burešová

**Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a
vyšetřování prostituce a kuplířství**

Diplomová práce

Olomouc 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji na svou čest podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, že tato práce je mým původním dílem, které jsem samostatně a nezávisle vytvořila jen s použitím podkladů v ní uvedených.

V Olomouci dne 16.2.2010

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Prof. JUDr. Ing. Viktoru Poradovi, DrSc. dr. h. c., za jeho vedení a pomoc při vzniku této práce, který by nebyl možný bez jeho ochoty a podnětných připomínek.

Obsah

Obsah	1
1. Úvod.....	3
2. Kriminalistická charakteristika sexuálních trestných činů se zaměřením na prostituci a kuplířství	4
2.1 Obecné otázky kriminalistické charakteristiky trestného činu.....	4
2.2 Kriminalistická charakteristika sexuálních trestných činů.....	6
2.2.1 K sexuální kriminalitě obecně.....	6
2.2.2 Základní charakteristika sexuální kriminality	8
2.2.3 Typické způsoby páchaní sexuálních trestných činů	10
2.2.4 Prostituce.....	14
2.2.5 Kuplířství	18
3. Analýza metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů.....	22
3.1 Základní charakteristika pachatelů.....	22
3.1.1 Pachatelé páchající sexuální TČ na mládeži	24
3.1.2 Pachatelé páchající sexuální TČ na dospělých objektech	25
3.2 Typické stopy	27
3.2.1 Stopy materiální, zejména biologického původu	28
3.2.2 Stopy ve vědomí.....	29
3.3 Typické vyšetřovací situace	29
3.4 Některé zvláštnosti metodiky vyšetřování	33
3.4.1 Zvláštnosti předmětu vyšetřování	33
3.4.2 Zvláštnosti podnětů k vyšetřování	35
3.4.3 Zvláštnosti počátečních úkonů.....	37
4. Právní úprava a kriminalistické postupy v některých vyspělých zahraničních státech.....	43

4.1	Holandsko	44
4.2	Rakousko.....	45
4.3	Švédsko	46
5.	Závěr	48
6.	Seznam použité literatury	49
7.	Seznam klíčových slov / List of key words	51
8.	Anotace	52
9.	Annotation	52

1. Úvod

Fenomén prostituce a potažmo i kuplířství, je do značné míry tabuizovaný jev, který je a pravděpodobně i nadále zůstane aktuálním a ožehavým problémem, s nímž je nutné se co nejlépe vypořádat. Různé státy k tomuto úkolu přistupují odlišně - s větší či menší dávkou zodpovědnosti, projevující se ve zvoleném typu přijatých opatření, jež se stát od státu liší. V případě České republiky se právní úprava, až na vzácné výjimky tváří, jako by prostituce ani neexistovala, a tak je regulace tohoto jevu velmi komplikovaná a náročná. To představuje vážný problém, který se navíc stále stupňuje, neboť Česká republika v posledních letech zaznamenala v oblasti prostituce značný nárůst a upevnila svou pozici oblíbené destinace sexuálních turistů. Stěžejní problém je tedy jednoznačně dán absencí právní úpravy, spojené zejména s otázkami mravního charakteru, tedy: je přípustné legalizovat prostituci, přestože se stát stane legálním provozovatelem prostituce, de facto „pasákem“?

Dané téma bylo zvoleno za účelem poukázat na tento společenský problém, pokusit se analyzovat rizika současného právního přístupu k prostituci, popřípadě pak naznačit možné směřování k vyřešení problému.

Vlastní práce se v úvodní části zabývá obecnými otázkami kriminalistické charakteristiky trestných činů, základní typovou charakteristikou sexuálních trestných činů, zahrnující rovněž typické způsoby páchání. Zvláštní pozornost je pak kladena na rozbor dvou stěžejních fenoménů - prostituce a kuplířství. Prostřednictvím analýzy metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů je dále vymezena základní typová charakteristika pachatelů, typické stopy, typické vyšetřovací situace a některé zvláštnosti metodiky vyšetřování. V závěru své práce srovnávám současnou právní úpravu s některými právními úpravami a kriminalistickými postupy ve vybraných vyspělých zahraničních státech.

2. Kriminologická charakteristika sexuálních trestných činů se zaměřením na prostituci a kuplířství

2.1 Obecné otázky kriminologické charakteristiky trestného činu

Ústředním pojmem pro kriminologii je trestný čin. Pokud má totiž kriminologie poskytnout policejním a justičním orgánům účinné prostředky k boji s kriminalitou, musí studovat zákonitosti trestné činnosti a jim přizpůsobovat metody odhalování, vyšetřování a prevence kriminality.

Charakterizovat trestný čin, jakožto složitý sociální jev, znamená popsat hlavní, významné vlastnosti trestného činu z hledisek odpovídajících specifickým předmětům zkoumání té které vědy. S ohledem na to, který vědní obor se zkoumáním trestného činu zabývá, se pak můžeme setkat s trestněprávní charakteristikou trestného činu, kriminologickou charakteristikou, psychologickou či sociologickou.

Kriminologická charakteristika trestného činu podává popis pouze některých znaků trestného činu, o kterých pak hovoříme jako o kriminologicky relevantních. Jedná se o vystižení těch hlavních rysů trestného činu, které jsou důležité pro jeho poznání a současně s ohledem na kriminologické potřeby informačně nejcennější. Tím však není nijak snížen význam ostatních znaků trestného činu, které stojí mimo rámec kriminologické charakteristiky.¹

V obecné definici kriminologické charakteristiky trestného činu se pak uvádí shrnutí: „*Kriminologická charakteristika trestného činu je popisem těch kriminologicky relevantních vlastností trestného činu, které podstatně ovlivňují proces tvorby stop a proces poznání trestného činu*“²

Z hlediska kriminologického zkoumání je trestný čin společensky nebezpečný druh lidského jednání, které vyvolává určité změny, jednání uskutečňuje určitý

¹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminologie*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 29

² Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminologie*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 504

subjekt, určitým způsobem a za určitých situačních podmínek. Jeho jednání směřuje proti určitému předmětu útoku a je často podmíněno specifickým motivem.

Na základě těchto znaků je možné kriminalistickou charakteristiku trestného činu rozčlenit na tyto prvky:

1. Způsob páčání trestného činu,
2. Kriminální situace,
3. Vlastnosti pachatele trestného činu,
4. Vlastnosti oběti trestného činu,
5. Motiv činu.³

Všechny tyto znaky nás však zajímají pouze do té míry, do jaké mají význam pro proces vzniku stop a pro poznání trestného činu.

Kriminalistickou charakteristiku trestného činu lze dále podat na různých úrovních obecnosti. Kriminalistická teorie, která zkoumá trestnou činnost jako hromadný jev, vypracovává kriminalistickou charakteristiku na dvou úrovních:

1. na nejobecnější úrovni veškeré trestné činnosti,
2. na druhové úrovni různých skupin trestných činů: lze např. sestavit kriminalistickou charakteristiku všech trestných činů proti životu a zdraví nebo všech vražd.⁴

Vzhledem k tomu, že je trestná činnost po skutkové stránce velice různorodá, usiluje kriminalistická teorie o to, aby na základě zkoumání hromadně se vyskytujících trestných činů, byly trestné činy utříděny do skupin a aby byly následně pro tyto skupiny shodných trestných činů vypracovány typové kriminalistické charakteristiky.⁵

³ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 504*

⁴ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 30*

⁵ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 31*

2.2 Kriminologická charakteristika sexuálních trestných činů

2.2.1 K sexuální kriminalitě obecně

Sexuální, neboli mravnostní kriminalita je druhem kriminality, která hluboce zasahuje do nejcitlivější sféry osobní integrity každého jedince, neboť typickým pojmovým znakem sexuálních trestných činů je jejich souvislost s uspokojováním pohlavního pudu pachatele.⁶ Tyto trestné činy jsou s ohledem na jejich charakter, ale především vzhledem k jejich dopadům na chráněný zájem, kterým je zejména život a zdraví člověka, svoboda v rozhodování o sexuálních stycích, mravní vývoj mládeže i další, řazeny mezi nejzávažnější trestné činy s vysokou tzv. typovou nebezpečností.⁷ A to i přesto, že závažnost jednotlivých sexuálních trestných činů je velmi rozdílná – od dříve postihovaných jednání, která časem přestala být trestnými činy (např. novelou tr. zákona č. 175/90Sb. byl zrušen § 244 pohlavní styk s osobou téhož pohlaví) až po již zmíněné nejzávažnější útoky na zdraví a život člověka. Přesto je tato trestná činnost spojena s narušováním zdravého sexuálního a psychického vývoje, jehož škodlivý následek je patrný bezprostředně po jejich spáchání, mnohem závažnější jsou však možné následky v podobě akutního nebezpečí vývojových psychických poruch, různých traumatizujících poškození apod., které můžeme pouze odhadovat, a rovněž s morálními, sociálními a materiálními újmami (např. rozvrat manželství, nutnost změnit zaměstnání či bydliště).⁸

Osobní svoboda a lidská důstojnost jsou jedny z nejdůležitějších základních práv člověka požívající ochranu ve všech demokratických zemích. V ČR jsou zaručena Listinou základních práv a svobod, jež je součástí ústavních zákonů České republiky, a řadou mezinárodních dokumentů.

Mezi mezinárodními dokumenty, které se zabývají problematikou sexuálních práv pak vyniká především Deklarace sexuálních práv, jež byla přijata účastníky 13.

⁶ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminologická. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 421*

⁷ PORADA, Viktor a kol., *Kriminologická metodika vyšetřování. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 62*

⁸ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 35*

světového sexuologického kongresu ve španělské Valencii v roce 1997.⁹ Sexualita je v tomto dokumentu formulována jako „*proměnlivý a dynamický rozměr člověka vytvářený interakcí mezi jednotlivcem a společností.*“ Deklarace považuje sexuální slast, včetně autoerotiky, za zdroj tělesného, psychického, intelektuálního a duchovního štěstí a její bezkonfliktní prožívání za předpoklad sociálního rozvoje osobnosti. Jejím prostřednictvím je dále vyzváno každé společenství k vytváření takových podmínek, které by v dané oblasti umožňovaly uspokojení potřeb každého jednotlivce za současného dodržování deklarovaných sexuálních práv:

- *„Právo na svobodu, vylučující všechny formy sexuálního donucování nebo nátlaku, vykořisťování a zneužívání v jakoukoli dobu a v jakýchkoli životních situacích, přičemž boj proti násilí se považuje za sociální prioritu.*
- *Právo na autonomii, integritu a bezpečnost těla, zahrnující kontrolu a potěšení z vlastního těla bez mučení, zohavení a jakéhokoliv násilí.*
- *Právo na sexuální rovnost, vztahující se na osvobození od všech druhů diskriminace a respektující sexuální rozmanitost bez ohledu na pohlaví, příslušnost, věk, rasu, sociální statut, náboženství a sexuální orientaci.*
- *Právo na sexuální zdraví včetně dostupnosti všech dostatečných zdrojů pro podporu výzkumu, diagnostiky, léčby a nezbytných znalostí HIV – AIDS - STD.*
- *Právo na široké, objektivní a faktické informace o lidské sexualitě, které by umožňovaly rozhodování ve vztahu k sexuálnímu životu.*
- *Právo na dostatečnou sexuální výchovu od narození a během celého životního cyklu. Tohoto procesu by se měly zúčastnit všechny společenské instituce.*

⁹ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 122

- *Právo svobodně se stýkat, zahrnující možnost uzavřít manželství nebo neuzavřít, rozvádět se a vytvářet jiné typy sexuálního soužití či společenství.*
- *Právo svobodné a odpovědné volby ve věcech reprodukce, počtu dětí, doby jejich narození, přístupu k prostředkům regulace porodnosti a plánovaného rodičovství tak, aby všechny děti byly chtěné a milované.*
- *Právo na soukromí a schopnost činit samostatná rozhodnutí o sexuálním životě v kontextu etiky jednotlivce a společnosti s tím, že racionální a uspokojivé zkušenosti ze sexuality jsou požadavkem pro lidský rozvoj.*
- *Sexuální zdraví je základním a fundamentálním lidským právem.“¹⁰*

2.2.2 Základní charakteristika sexuální kriminality

Vzhledem k tomu, že značný podíl na mravnostní kriminalitě mají osoby zcela „zdravé“, u nichž není psychologickým ani psychiatrickým vyšetřením zjištěna žádná sexuální úchylna, nemůžeme sexuální trestné činy vysvětlovat pouze mravní otupělostí nebo je chápat jako zvýšenou dráždivost na sexuální podněty při snížené ovládací schopnosti.

Neoddiskutovatelným faktem ovšem zůstává, že významná část této trestné činnosti je páchána osobami, u kterých je zjišťována sexuálněpatologická motivace, jejíž predikce zasahuje mimo vývojové vady i do špatné nebo nedostatečné mravní výchovy.

Mravnostní trestné činy zasahují tyto čtyři základní oblasti:

1. morální vztahy ve společnosti,
2. život a zdraví občanů poškozených v důsledku protiprávního jednání ve sféře sexuálních vztahů,
3. zdravý vývoj mládeže,

¹⁰ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 11- 12

4. dobré mravy v sexuálních vztazích mezi dospělými jedinci.¹¹

Mezi sexuální trestné činy řadíme zejména ty, které trestní zákon kvalifikuje jako trestné činy proti lidské důstojnosti (VIII. hlava 2. oddíl zvláštní části trestního zákona, § 241 znásilnění, § 242 pohlavní zneužívání, § 245 soulož mezi příbuznými), některé případy trestných činů hrubě narušujících občanské soužití (V. hlava zvláštní části trestního zákona, § 204 kuplířství, § 205 šíření pornografie, § 205a přechovávání dětské pornografie, § 205b zneužití dítěte k výrobě pornografie), trestné činy proti svobodě (VIII. hlava 1. oddíl zvláštní části trestního zákona, § 231 omezování osobní svobody, § 232 zbavení osobní svobody, § 232a obchodování s lidmi, § 235 vydírání, §237 útisk), trestné činy proti rodině a mládeži (VI. hlava zvláštní části trestního zákona, § 216a obchodování s dětmi, § 217 ohrožování mravní výchovy mládeže) i některé další trestné činy, pokud mají sexuální motivaci (např. § 202 trestního zákona - výtržnictví formou exhibicionismu, § 219 trestního zákona - vražda), přičemž nejzávažnějšími a nejfrekventovanějšími jsou trestné činy znásilnění a pohlavního zneužívání.¹²

V posledních letech lze pak zaznamenat výskyt sexuálních trestných činů v souvislosti s násilně vynucovanou prostitucí za úplatu, kdy pachatelé nutí ženy pod pohrůzkou fyzického nebo psychického násilí k poskytování sexuálních služeb za úplatu. Tato trestná činnost postupně přechází v závažnější a vysoce společensky nebezpečnou formu organizovaného zločinu s mezinárodním prvkem.

V roce 2001 došlo k zásadní změně, která se významně podepsala na posuzování a také na samotném právním hodnocení mravnostní kriminality. Novelou trestního zákona bylo v tomto roce změněno ustanovení § 241 trestního zákona, tedy skutková podstata trestného činu znásilnění. Změna byla realizována tím způsobem, že zkonkretizovala a rozšířila trestnost jednání, která násilným způsobem, tj. buď ve formě přímého násilí, či pohrůžky bezprostředního násilí, nutila jinou osobu k pohlavnímu styku. Tato změna znamenala významný průlom

¹¹ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 18

¹² Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 73-74

do poměrně konzervativně pojímaného znásilnění jakožto faktického pohlavního spojení mezi mužem a ženou. Předcházejícího znění § 241 totiž neposkytovalo mužům právní ochranu, tedy nemohli být znásilněni, ale „pouze“ omezování na osobní svobodě, popřípadě vydírání.¹³

2.2.3 Typické způsoby páchaní sexuálních trestných činů

Způsob páchaní trestného činu kriminalistika chápe jako systém aktů jednání pachatele a věcných komponentů (nástrojů, zbraní apod.). Způsob páchaní má v kriminalistické charakteristice dominantní postavení, neboť se oproti jiným znakům trestných činů zvláště výrazně zobrazuje ve stopách, opakuje se v jistých standardních variantách a je determinován různými faktory objektivní povahy (např. místem činu) a subjektivní povahy (např. psychickými vlastnostmi pachatele).¹⁴

Pro klasifikaci způsobů páchaní kategorie sexuálních trestných činů můžeme užít celou řadu kritérií. Jedním z nich je například předmět ochrany. V závislosti na něm pak mravnostní trestné činy dělíme na:

1. trestné činy zasahující do svobody v rozhodování v pohlavních vztazích (např. znásilnění),
2. trestné činy ohrožující mravní vývoj mládeže (typické jsou trestné činy pohlavní zneužívání, ohrožování mravnosti, svádění k pohlavnímu styku),
3. trestné činy zasahující do dobrých mravů a morálky v pohlavních vztazích (např. kuplířství, soulož mezi příbuznými, obchodování s lidmi).

Dalším častým rozlišovacím kritériem je osoba pachatele, tedy osoba dospělá, osoba mladší 18 let, osoba mladší 15 let, dále např. osoba přičetná, osoba pohlavně úchylná aj. Nejběžnějším dělicím kritériem je však způsob spáchání, který je základním kritériem dělení všech druhů kriminality. Toto kritérium v sobě

¹³ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 63

¹⁴ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 508

zahrnuje tři dílčí kritéria, kterými jsou vypělost pachatele, předmět útoku a charakter vztahu mezi pachatelem a obětí.¹⁵ Uvedené faktory ve své kombinaci vytvářejí typické kriminální situace, za nichž jsou sexuální trestné činy páchany a na základě kterých hovoříme o následujících způsobech spáchání mravnostní kriminality:

1) Sexuální trestné činy páchané mezi dospělými

Pro tento způsob spáchání mravnostní kriminality je typické, že jak pachatel, tak i oběť, jsou osoby dospělé, tedy starší 18 let. Do této kategorie spadají zejména trestné činy znásilnění, kuplířství, vydírání, omezování a zbavení osobní svobody. Typickými znaky způsobu páchaní je rovněž značný podíl násilí při páchaní trestné činnosti. Ať již ve formě přímého fyzického nebo psychického násilí, nebo i ve formě pohrůžky bezprostředního násilí, či uvedení oběti do stavu bezbrannosti (podáním omamných prostředků nebo alkoholu) a využitím tohoto stavu.¹⁶

V kriminalistické praxi se lze setkat především s těmito formami:

- pachatele a oběť pojí určitý vztah (např. kamarádský, pracovní, příbuzenský aj.), přičemž pachatel tohoto vztahu využije, aby vylákal oběť na příhodné místo, kde za použití násilí, nebo hrozby bezprostředního násilí dosáhne pohlavního styku. V některých případech využije stav bezbrannosti této osoby, do kterého ji předtím uvedl,
- pachatel se s obětí povrchně seznámí (např. na diskotéce) a poté jí nabídne např. pokračování zábavy, doprovod domů apod. Po dobrovolném přijetí návrhu se pachatel pokusí o pohlavní styk, přičemž pokud se setká s odporem, neváhá použít násilí, či pohrůžky bezprostředního násilí,

¹⁵ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 19

¹⁶ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 125

- pachatel s cílem vyhledat vhodnou oběť prohledává místa, kde se mohou vyskytovat osamělé ženy. Tyto ženy po minimálním kontaktu, nebo zcela bez kontaktu přímo napadá a okamžitě znásilňuje za použití brutálního násilí, nebo hrozby zbraní, které neváhá použít.¹⁷

2) *Sexuální trestné činy páchané mezi dospívající mládeží*

Do této kategorie trestných činů řadíme sexuální delikty páchané mezi adolescenty, tedy pachatel i oběť jsou mladší 18 let. Spíše je však pro tuto skupinu příznačný věk pohybující se kolem 16 let, často i věk do 15 let (13-15 let). Typický trestný čin této kategorie je trestný čin pohlavního zneužívání. U této skupiny trestných činů obvykle postrádáme násilí, pohlavní styk je uskutečňován po vzájemné dohodě a mezi pachatelem a obětí je obvykle úzký citový vztah, jde často o tzv. první lásky. Časté jsou také případy, kdy aktérem činu je dívka – následně oběť, která je mladší 15 let a nezřídka je zaznamenáno i požití alkoholu.¹⁸

Časté jsou např. tyto způsoby páchání:

- skupina adolescentů ve věku 13-16 let, kteří se vzájemně znají, uspořádá večírek, kde pak v rámci „zábavy“ dochází k pohlavnímu styku mezi osobami mladšími patnácti let a osobami staršími 15 let,
- dívka či chlapec uvedeného věku se zamilují do staršího kamaráda či spolužáka, udržují spolu známost a nakonec mezi nimi dojde k pohlavnímu styku.¹⁹

3) *Sexuální trestné činy páchané na mládeži*

Jde o kategorii sexuálních trestných činů, kde pachatelem je dospělý a obětí je osoba mladší 18 let. Tato kategorie nabývá stále více na významu v tom ohledu, že těchto deliktů přibývá a věková hranice obětí se snižuje podstatně

¹⁷ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 422*

¹⁸ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 126*

¹⁹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 423*

pod 15 let. V této skupině se setkáváme se znaky způsobu spáchání, které jsou charakteristické pro trestnou činnost páchanou mezi dospělými, neboť pachatelé téměř vždy používají násilí ve všech formách (násilí, hrozba násilím a přivedení oběti do stavu bezbrannosti), kterému se oběť není schopna ubránit. Typickým specifickým znakem tohoto druhu mravnostní trestné činnosti je velmi často i různá forma závislosti oběti na pachateli, získání a zneužití přirozené důvěry dětí k dospělým, získání důvěry různými dary nebo prostřednictvím her, vyvolání sexuální žádostivosti starších dětí ukazováním pornografie apod. Tato mravnostní kriminalita zanechává nezřídka trvalé následky na zdraví obětí jak v podobě tělesného poškození, tak i psychického traumatu.²⁰

U uvedené formy páchaní mravnostní kriminality se v praxi setkáváme zejména s těmito způsoby páchaní:

- mezi pachatelem a obětí existuje určitý blízký vztah, např. rodičovský, příbuzenský, vychovatelský aj., pachatel využije svého postavení k vynucení pohlavního styku,
- pachatel získá důvěru nezletilce použitím různých dárků, cukrovinek, zapojí se do hry s obětí apod., na příhodném místě oběť bez násilí zneužije,
- pachatel použije lsti, zneužije přirozené důvěry dítěte tím, že je požádá o pomoc při různé činnosti, oběť vyláká k sobě do bytu nebo na jiné příhodné místo a zde ji zneužije i za cenu použití násilí,
- pachatel poskytuje nezletilcům pamlsky, peníze apod., zve je do svého bytu, kde si s nimi nejprve hraje, později jim ukazuje např. pornografii a poté pohlavně zneužívá,
- pachatel na oběť přímo zaútočí beze snahy navázat s ní kontakt a dosáhne ukojení i za cenu brutálního násilí,

²⁰ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 126

- pachatelé získávají děti za úplatu za účelem natáčení dětské pornografie či dětské prostituce.²¹

Přestože předcházející charakteristiky byly zaměřeny na vymezení dvou základních forem mravnostní kriminality, a sice na znásilnění a pohlavní zneužívání, uvedená hlediska jsou platná i pro ostatní formy. V této souvislosti lze uvést určité obecné rysy, které jsou typické pro celou kategorii mravnostní kriminality:

- utajování mravnostního trestného činu obětí,
- obtížně identifikovatelný pachatel. Oběť (pokud se nejedná o pachatele, kterého zná) jednájí ve stresu a strachu nedokáže pachatele potřebným způsobem popsat,
- nedostatek stop na místě činu,
- vztah pachatele a oběti. Jde o velmi významný axiom působící jak v pozitivním smyslu (usvědčení pachatele), tak i v negativním smyslu (předstírané, účelové oznámení mravnostního trestného činu),
- provokující jednání ze strany oběti.²²

2.2.4 Prostituce

Pod pojmem prostituce (z lat. prostituere) rozumíme poskytování sexuálních služeb za úplatu nebo jakoukoli jinou protihodnotu, kde sexuálními službami je obvykle myšlena manuální stimulace, orální sex, anální sex nebo pohlavní styk.²³

Z výše uvedeného vyplývá, že prostitucí není jen pohlavní styk s jinými osobami za úplatu uskutečněný formou soulože, ale i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví tělesným stykem za úplatu.

²¹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 423 - 424*

²² Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. Praha: Portál, 2003, str. 22*

²³ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prostituce>

Orientačně přitom můžeme stanovit sedm základních forem prostituce, a to v závislosti na tom, kým, a v jakém prostředí jsou sexuální služby poskytovány. Rozeznáváme tzv. prostituci privátní, hotelovou, bytovou, barovou, homosexuální, dětskou a také pouliční a silniční prostituci.

U privátní prostituce se jedná o ženy na „úrovni“, které mají vlastní, početně omezenou klientelu, hotelové prostitutky jsou pak charakteristické tím, že mají úzkou vazbu na hotelový personál a na jejich činnosti bývají komerčně zainteresováni i taxikáři. Pokud se jedná o bytovou prostituci, ta bývá provozována ve vlastních bytech prostitutek a přesný přehled o ní neexistuje. Barová prostituce se v posledních letech značně rozšířila, provozována je v různých erotických podnicích, masážních salónech a sex barech. Za vůbec nejproblémovější je ale považována pouliční a silniční prostituce. Ta bývá provozována v barech a restauracích nižších cenových skupin zpravidla nevzdělanými, mentálně zaostalými a sociálně nevyspělými ženami, které jsou zdrojem a současně i objektem nejrůznějších rizik, přičemž mnoho z nich je závislých na drogách. Další formou je prostituce homosexuální, u které počet poskytovatelů stále stoupá. Jde převážně o mladé muže pocházející ze sociálně slabého prostředí či z nefunkčních rodin, kteří jsou v drtivé většině závislí na drogách, alkoholu či hracích automatech. Pro společnost pravděpodobně nejnebezpečnější formou je pak dětská prostituce, neboť z důvodu své nezákonnosti bývá vysoce organizovaná a velmi pečlivě ukryvaná.²⁴

Pokud se jedná o právní úpravu, V ČR neexistuje komplexní právní předpis, který by vymezoval pojem prostituce a pravidla jejího vykonávání. Jedinými právními normami, které v současnosti prostituci upravují, jsou zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, kterým jsou zrušeny nevěstince a je zakázáno je zřizovat a udržovat, dále potom zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož může být postiženo jednání, které je v rozporu s vydanou obecně závaznou vyhláškou jako přestupek podle § 46 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Chmelík, J. *Prostituce, její charakteristika a právní aspekty. Kriminalistika, 2003, roč. 36, č. 3*

Možnosti, kterou tento zákon poskytuje, využila v posledních letech celá řada obcí a přijala obecní vyhlášky, které zakazují nabízení prostituce na veřejných prostranstvích obce a v některých případech i její vyhledávání a využívání.

Prostituce sama o sobě tedy není trestným činem, je však možné stíhat jednání s prostitutí související. Jedná se zejména o trestný čin kuplířství (§ 204 tr. z.), šíření nakažlivé choroby (§ 189 a § 192 tr. z.), ohrožování pohlavní nemocí (§ 226 tr. z.), pohlavní zneužívání (§ 242 a § 243 tr. z.), obchodování s lidmi (§ 232a tr. z.) a ublížení na zdraví (§ 221-224 tr. z.). Trestní zákon účinný od 1. ledna 2010 obsahuje navíc v ustanovení § 190 trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí. Díky tomuto ustanovení bude možné trestat osoby, které provozují, organizují, střeží nebo jiným způsobem zajišťují provozování prostituce v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení či místa, které je vyhrazeno či určeno pro pobyt či k návštěvě dětí.

I přes poměrně obsáhlý výčet trestných činů, které mohou s prostitutí souviset, je však počet objasněných trestných činů poměrně nízký. To je dáno vysokou latencí a obtížnou prokazatelností mravnostní kriminality obecně, jak je zmíněno v dalších kapitolách.

Kromě uvedených způsobů jsou však dány i další možnosti potírání prostituce. Pokud jde o tzv. klubovou prostituci, z pohledu zákona tyto podniky sice neexistují a tedy nemohou být ani kontrolovány, avšak vzhledem k tomu, že jsou zakryty pod provozováním pohostinské činnosti, či pronájmu jiným osobám, vztahuje se na ně celá řada právních předpisů, jako např. stavební, hygienické apod. Dozorové orgány, kterým podléhají mají významná kontrolní oprávnění zahrnující právo vstupovat do všech prostor provozovny.

Kontrola je dále možná v rámci oprávnění poskytnutých resortem ministerstva financí. Podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů podléhá veškerý příjem daňové povinnosti, přičemž platí, že je správce daně oprávněn zdanit skutečnou činnost a ne činnost, kterou je prostituce zakrývána (např. pohostinské, ubytovací nebo umělecké činnosti).

V neposlední řadě je možná také kontrola v rámci kontroly odvodů podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Povinnost odvádět příspěvky na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti mají jak osoby v zaměstnaneckém poměru, tak i osoby samostatně výdělečně činné, tedy i osoby provozujících prostitutky.²⁵

V zásadě lze tedy shrnout, že prostituce v České republice není povolena, ale ani výslovně zakázána - není trestným činem, jen v některých případech přestupkem. Tato situace je projevem aboličního přístupu, který je státem aplikován. Státní instituce se zaměřují na doprovodné jevy prostituce, jako je např. obchod se ženami či kuplířství, problém prostituce však zůstává neřešen.

Současný stav je dle mého názoru, ale i podle objektivních poznatků nevyhovující a vhodným řešením by bylo přijetí zákona o legalizaci prostituce, čímž by byl daný problém z velké části vyřešen.²⁶

²⁵ *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi, MV ČR, 2008, str. 46-48*

²⁶ *Rozbor problémů souvisejících s prostitutací a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999*

2.2.5 Kuplířství

Stávající skutkovou podstatu typického sexuálního trestného činu, kterým kuplířství je, nalezneme v § 204 trestního zákona, kde se stanoví:

- (1) Kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.*
- (2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužívaje tísně nebo závislosti jiného.*
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*
 - a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značný prospěch,*
 - b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo*
 - c) spáchá-li takový čin na osobě mladší než osmnáct let.*
- (4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 na osobě mladší než patnáct let.*

Z citace výše uvedeného odstavce prvního, ustanovení zákona č. 140/1961 (trestní zákon) vyplývá, že skutková podstata tohoto trestného činu nepostihuje poskytování prostituce jako takové (pokud se prostituující osoba nedopouští sama protiprávních jednání vyjmenovaných v ustanovení § 204 tr. z.), nýbrž osobu či osoby, které se na činnosti prostituující se osoby různým způsobem podílejí, nebo z ní kořistí.²⁷

Rozlišujeme tedy dva druhy jednání. Jednak jde o jednání pachatele, spočívající v tom, že jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, dále potom o kořistění pachatele z prostituce provozované jiným. Co se týče zjednání, přiměnění, či svedení jiného k prostituci, pak o tomto jednání můžeme říci, že je

²⁷ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

podobné návodu ve smyslu ustanovení § 10 písm. b) trestního zákona, jako jedné z forem trestné součinnosti v užším slova smyslu, s tím, že jsou zde obsaženy i určité formy donucení, a postačí i pouhá dohoda. Druhá forma páchání, tedy kořistění z prostituce provozované jiným, má naopak charakter obdobný podílnictví.²⁸

Pachatel přiměje oběť k provozování prostituce tím, že využije svého vlivu na oběť, využívání takového vlivu se ale může lehce změnit ve zneužívání závislosti oběti na pachateli nebo i ve formu přímého fyzického nátlaku – násilí, či pohrůžku bezprostředního násilí. V takovýchto případech se potom jedná o kvalifikovanou okolnost zvyšující nebezpečnost činu pro společnost, která může mít vliv na volbu přísnějšího trestu.

Vůči ostatním skutkovým podstatám, u nichž je rovněž předpokladem zneužívání závislosti za účelem dosažení určitého cíle nebo které nutí jiného násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí, je trestný čin kuplířství speciálním ustanovením, a tudíž je jednočinný souběh těchto trestných činů vyloučen.

V odstavci prvním § 204 se dále hovoří o zjednání jiného k provozování prostituce. Toto jednání má charakter uzavření smluvního aktu a předpokládá určitý, byť i konkludentní projev vůle kuplíře i osoby, která má prostituci provozovat a také výdělečnost smluvního aktu pro obě strany. To, zda se jedná o rovnocenný smluvní vztah, nebo zda byl tento smluvní vztah sjednán s osobou, která již v minulosti prostituci provozovala, není pro posouzení trestní odpovědnosti kuplíře rozhodné.

V neposlední řadě je v základní skutkové podstatě trestného činu kuplířství uvedeno svádění k provozování prostituce. Toto jednání má charakter přemlouvání, přesvědčování, snahy o vzbuzení zájmu osoby o tuto činnost, přičemž jako lákadlo používají kuplíři zejména slib značného zisku.

²⁸ <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/trestny-cin-kuplirstvi-57542.html>

Trestný čin je dokonán ve všech třech případech tím, že sváděná, zjednávaná nebo přiměvší osoba prostituci skutečně vykonává. V opačném případě by se jednalo pouze o pokus tohoto trestného činu dle ustanovení § 8 odst.1 trestního zákona.

Druhá forma páchání, tedy kořistění z prostituce provozované jiným, má naopak charakter obdobný podílnictví, jak už jsem zmínila výše. Kořistěním rozumíme získání jakéhokoliv majetkového prospěchu od osoby, která prostituci vykonává, parazitování na ní. Nemusí se jednat pouze o odvádění určitého podílu zisku z provozování prostituce, který bývá značný (je znám případ, kdy kuplíř vydělal během jednoho roku na nezletilé dívce 1.500.000,- Kč)²⁹, může jít například také o plnění za poskytování ochrany prostitutce, sjednané ubytování, či zajišťování dopravy zákazníků prostitutky. U kořistění se předpokládá jeho pravidelné opakování, ne však vynucování prospěchu. V případě, že by za účelem jeho vynucení použil kuplíř násilí či pohrůžku bezprostředního násilí, jednalo by se o kvalifikovanou okolnost uvedenou v odstavci druhém § 204 trestního zákona.

Pachateli mohou být jak osoby oběti svým způsobem blízké, ale i osoby pro prostitutky v zásadě neznámé, jako např. majitelé domů, restaurací, recepční, vrátní, číšníci, najímaní bodyguardi a podobně.³⁰

Úspěch vyšetřování tohoto trestného činu je závislý na výpovědi prostitutek, a proto se obtížně dokazuje. Často totiž dojde k tomu, že svou výpověď vůči kuplíři změní, anebo odvolají, přestože riskují, že budou obviněny z trestného činu křivého obvinění podle § 174 trestního zákona.³¹ Současnou situaci ilustruje tabulka uvádějící, kolik bylo v ČR mezi lety 2000 - 2007 spácháno trestných činů kuplířství.

²⁹ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

³⁰ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 101

³¹ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

Tabulka: Počty zjištěných trestných činů kuplířství podle Policie ČR³²

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
počet zjištěných trestných činů	130	150	116	101	83	123	85	32
Počet vyšetřovaných a stíhaných osob	163	133	107	103	105	119	98	46

Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový trestní zákon, který změnil dosavadní, výše zmíněnou skutkovou podstatu trestného činu kuplířství.

V nově účinném právním předpisu je trestný čin kuplířství zakotven v § 189 v tomto znění:

- (1) *Kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*
- (2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*
 - a) *v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo*
 - b) *jako člen organizované skupiny.*
- (3) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.*
- (4) *Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.*

Oproti předchozí právní úpravě dochází v novém znění trestního zákona především ke změnám v jednotlivých druzích trestů a současně i v trestních

³² Národní strategie boje proti obchodování s lidmi, MV ČR, 2008, str. 18

sazbách. Významnou proměnu zaznamenal dále odst.2 § 189 tr. zákona, obsahově korespondující s dřívějším odst.3 § 204, kde namísto těžké újmy na zdraví, je podmínkou této kvalifikované skutkové podstaty použití násilí, pohrůžky násilí, nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužití tísně nebo závislosti jiného. Odst. 3. § 189 tr.z. je dále rozšířen o situaci, kdy je trestný čin kuplířství spáchán na osobě mladší 18 let. Odst. 4. §189 tr. z. potom zakotvuje, společně s upravenou trestní sazbou, spáchání trestného činu kuplířství na osobě mladší 15 let namísto původního způsobení smrti tímto trestným činem.

3. Analýza metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů

3.1 Základní charakteristika pachatelů

Dalším elementem umožňujícím podat kriminalistickou charakteristiku sexuálních trestných činů jsou typické osobnostní rysy jejich pachatelů. Vycházíme přitom z různých údajů o pachatelích daného trestného činu, které mají kriminalistický význam (např. pohlaví pachatelů, věk, vzdělání, rodinný stav aj.) Tyto údaje pak umožňují metodice vyšetřování vytvořit konstrukci typických verzí o pachateli a poskytnout různá doporučení a metody, jak v průběhu vyšetřování s pachatelem komunikovat a jakým způsobem na něj působit.³³

Pachatelé sexuálních trestných činů jsou zastoupeni ve všech věkových skupinách, přičemž k rozrůznění dochází u jednotlivých forem sexuální kriminality (znásilnění, mravnostní trestná činnost na mládeži, vynucená prostituce aj.)

Nelze pominout, že řada mravnostních trestných činů je spjata s abnormální, někdy až patologickou sexuální preferencí, sexuální úchylkou nebo jinými chorobnými změnami osobnosti, které téměř vždy vybudí sexuální pud, podstatně

³³ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 508*

snížují ovládací a rozpoznávací složku jednání a akcelerují agresivitu.³⁴ V těchto případech bývá mravnostní trestná činnost spjata s přímým fyzickým násilím a hovoříme o pachatelích - psychopatech.³⁵ Tyto delikty páchají převážně psychopatičtí mladí muži, jejichž sexuálně agresivní chování je dáno zejména tím, že vstupem do puberty se pohlavní touha stává dominantní a zvyšuje se citlivost na psychosexuální stimuly. Mladiství, kteří se dopustili sexuálně agresivního chování, pochází převážně z neúplných rodin a jedna třetina z nich projevovala poruchy sociální přizpůsobivosti již ve školních letech. Mezi pachateli sexuálních trestných činů ale nepřevažují sexuální devianti, jak by bylo možné se domnívat a neméně důležitým je podle mého názoru i ten fakt, že pachatelé sexuálních trestných činů mívají často tendenci dopouštět se mravnostní trestné činnosti opakovaně, tedy recidivují.³⁶

Řada mravnostních trestných činů je dále páchána pod vlivem alkoholu, který sehrává důležitou roli na obou stranách, neboť odbourává zábrany, u pachatele zvyšuje agresivitu a odvahu k činu, u oběti napomáhá ztrátě opatrnosti, podcenění situace a v závěru pak snížení schopnosti se bránit.³⁷ Pachatele mravnostní trestné činnosti můžeme rozdělit do tří základních skupin:

- Pachatelé, kteří se mravnostní trestné činnosti dopouštějí příležitostně, bez významné motivace.
- Pachatelé, kteří se mravnostní trestné činnosti dopouštějí cílevědomě, promyšleně až organizovaně, kde základním motivem je ukojení sexuálních pudů nebo zisk.
- Pachatelé patologicky zaměření, se sexuální nebo jinou úchylnou.³⁸

Co se týče pohlaví pachatelů, v převážné většině případů jde o muže, u sexuálních trestných činů páchaných na dětech jsou vzácněji pachatelkami i ženy, a to

³⁴ Straus, J. a kol., *Kriminologická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 127

³⁵ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 23

³⁶ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminologie*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 424

³⁷ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 23

³⁸ PORADA, Viktor a kol. *Kriminologická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 67

zpravidla v případech, kdy se jedná o vzájemné milostné vztahy pachatele a oběti. Výjimkou ovšem není ani zneužití závislosti vůči osobám mladším 18 let.

Konečně pak, v závislosti na počtu pachatelů, odlišujeme trestné činy páchané jedním pachatelem, které u sexuální kriminality představují naprostou většinu případů, a trestné činy páchané skupinou pachatelů.³⁹

3.1.1 Pachatelé páchající sexuální TČ na mládeži

Pachateli, kteří se dopouštějí mravnostní trestné činnosti na mládeži, jsou v převážné většině případů osoby, které trpí určitou formou sexuální deviace se sexuální anormalitou.⁴⁰

Těmto pachatelům postačuje k sexuálnímu uspokojení styk s dětmi, přičemž se nemusí jednat přímo o pohlavní styk, ale pouze o přítomnost dítěte či možnost se jej dotýkat.

V převážné většině případů jde o pachatele - recidivisty, pro které je hrozba vysokého trestu podružná ve srovnání s možností ukojení jejich sexuálních potřeb. U některých pachatelů se navíc vyskytuje velice nebezpečná sadistická orientace a typickým znakem jejich jednání je, že v něm lze vysledovat značnou míru promyšleného a připraveného jednání orientovaného na děti.

Druhou skupinou pachatelů páchajících mravnostní trestnou činností na mládeži jsou osoby se sexuální nedostatečností, typicky např. impotenti. Jedná se zpravidla o pachatele vyššího věku, kteří své sexuální potřeby řeší prostřednictvím svého zaměření na dětské oběti. Může se jednat také o pachatele, kteří trpí poruchami mozku, přičemž charakteristické pro tuto kategorii pachatelů je, že v nižším věku uvedenou sexuální orientací netrpěli a sexuální trestné činy nepáchali.

39 Musil, Jan a kol., Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 37

40 Straus, J. a kol., Kriminologická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 127

Další skupina pachatelů je tvořena osobami, na nichž je oběť závislá. Do této kategorie patří převážně otcí dětí, vychovatelé, pedagogičtí pracovníci aj., kteří se zpravidla těší velmi dobré pověsti. Jejich sexuální potřeby nejsou dostatečně uspokojovány, popř. se u nich začala projevovat jistá sexuální nedostatečnost. Tito pachatelé využívají k zastírání trestné činnosti závislost oběti a to zejména formou zastrašování a citovým vydíráním. Není rovněž výjimkou, že jejich trestná činnost je známa i jejich partnerům, kteří také na oběť negativně působí zastrašováním a citovým vydíráním s cílem dosáhnout toho, aby tuto trestnou činnost neoznámovali.

Samostatnou kategorií osob dopouštějící se této mravnostní trestné činnosti jsou osoby, o nichž samotných můžeme hovořit jako o dětech. Jde o pachatele zpravidla pubertálního věku, kteří mravnostní trestnou činnost páchají převážně spontánně, s částečným přispěním oběti, jako např. provokujícím jednáním ze strany dívek, jejich předčasnou vyspělostí apod. K sexuálnímu styku v těchto případech dochází často po vzájemné dohodě.⁴¹

3.1.2 Pachatelé páchající sexuální TČ na dospělých objektech

Pachatele trestné činnosti páchané na dospělých obětech je možné rozdělit do dvou základních skupin.

První skupina je tvořena osobami v dospívajícím věku, pro něž je typická, pokud se tedy nejedná o nadměru vyspělé jedince nebo o osoby trpící určitou sexuální úchylnou, charakteristika uvedená výše.

Druhou skupinu potom představují pachatelé, kteří páchání sexuální trestné činnosti považují za zdroj příjmů (typicky jde o kuplíře, organizátory, výrobce pornografických děl apod.).⁴² Pro tyto pachatele není motivem jednání sexuální ukájení, jsou však schopni a ochotni použít k dosažení cíle jakékoliv prostředky, včetně násilí, vydírání, zastrašování apod. Tato kategorie pachatelů je velmi

⁴¹ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 23-24

⁴² Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 128

nebezpečná a nebezpečnost stoupá úměrně s mírou organizovanosti trestné činnosti.

Osoby tvořící třetí skupinu pachatelů sexuální trestné činnosti páchané na dospělých jsou osoby přestárlé, trpící určitou mírou sexuální nedostatečnosti. Charakteristické pro ně je, že své sexuální potřeby, které již nejsou schopni uspokojit klasickým způsobem, uspokojují kontaktem s dětmi. V případě, že jde o patologicky zaměřené osobnosti, u nichž se projevují sklony k agresi až k sadismu, se jedná o značně nebezpečnou kategorii pachatelů, která je způsobilá dopustit se i velmi závažného fyzického ublížení na zdraví oběti.

Pro tuto kategorii pachatelů je ovšem charakteristické i to, že se ve zvýšené míře dopouštějí klasického mravnostního trestného činu – znásilnění, pro které není typická sexuální deviace.

Určité zvláštnosti pak můžeme zaznamenat u pachatelů dopouštějících se trestného činu znásilnění. Věk těchto pachatelů se pohybuje nejčastěji v rozmezí 20–30 let, pouze výjimečně jde o osoby starší. Pokud jde o intenzitu násilí, ve srovnání s ostatními mravnostními činy je zpravidla nižší a závisí na způsobu překonávání obrany oběti. Vyšší intenzita násilí ze strany pachatelů co do následku na oběti je typická pro kategorii obětí mladších 18 let, přičemž průvodním jevem při páchání tohoto trestného činu je již zmíněný alkohol.

Zvláštní skupinu pachatelů mravnostní trestné činnosti tvoří recidivisté, které můžeme dále kategorizovat na recidivisty jednotlivce, recidivující skupiny pachatelů, recidivisty zbraní a na recidivisty speciálně zaměřené na místo spáchání a druh oběti.⁴³

Pro všechny je však společný určitý obdobný postup v jejich modu operandi spočívající v:

- typování oběti,

⁴³ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 24

- typování místa spáchání mravnostního trestného činu,
- ve způsobu navazování kontaktu s obětí,
- ve způsobu překonávání odporu oběti nebo ve způsobu uvedení oběti do stavu bezbrannosti,
- ve způsobu utajování trestné činnosti.⁴⁴

3.2 Typické stopy

Stopou v kriminalistickém pojetí rozumíme „každou změnu, která v příčinné nebo jiné souvislosti s kriminální relevantní událostí existuje nejméně od svého vzniku do zjištění a je vyhodnotitelná současnými kriminalistickými metodami a prostředky“ (Musil a kol., 2001, s. 74)⁴⁵

Účelem popisování typických stop trestných činů daného druhu je v metodice vyšetřování poskytnutí jejich výčtu, který umožňuje zaměřit se na hledání těch změn v objektivní realitě, které zatím nebyly nalezeny, přestože potenciálně mohou existovat. Prostřednictvím metodiky vyšetřování je tak upozorňováno na místa výskytu těchto stop a doporučují se vhodné postupy, jak stopy hledat, zajišťovat a zkoumat.⁴⁶

Ve srovnání s jinými druhy trestných činů, jako jsou např. násilné nebo majetkové trestné činy, nacházíme na místě spáchání sexuálních trestných činů podstatně užší okruh stop a informací. Místa, na nichž se nejčastěji setkáváme s pácháním mravnostní kriminality, jsou pak místnosti či odlehlá prostranství, např. louky, parky, lesní porosty, přičemž ke spáchání zejména trestného činu znásilnění a pohlavního zneužívání dojde nezdědka v jinak atypických místech jako je např. výtah, chodby domů s nepatrným pohybem osob apod.

⁴⁴ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 128

⁴⁵ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 27

⁴⁶ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 508

Pro určitý druh mravnostních trestných činů, především pro mravnostní delikty pachatelů, kteří trpí sexuální deviací, jsou charakteristická dvě místa činu. Prvním místem je místo, na němž se pachatel připravuje ke spáchání trestného činu, tedy oběť tipuje a pozoruje, druhým místem je potom místo, kde je samotný sexuální atak spáchán.

Pokud se jedná o již zmíněné první místo činu, můžeme ho označit za velmi cenný zdroj informací k vyšetřování, neboť na takovém místě zpravidla nalezneme podstatně více stop oproti místu samotného sexuálního útoku. I z tohoto důvodu je proto žádoucí ohledání místa činu v širším slova smyslu.⁴⁷

3.2.1 Stopy materiální, zejména biologického původu

Mravnostní trestné činy zanechávají materiální stopy na těle i oděvu oběti a pachatele a na místě činu. Z nich jsou typické především stopy biologické, které nesou velkou důkazní hodnotu. Jedná se zejména o krev, sperma, vlasy, chlupy, tkáň, moč, sliny přítomné na nedopalku cigarety, významné jsou i pachové stopy, pocházející z těla oběti, ale někdy také z těla pachatele. Jsou důležité zejména z toho důvodu, že kromě objasnění mechanismu činu mohou přispět i k identifikaci pachatele.⁴⁸

Významnými charakteristickými stopami jsou i stopy působení (zejména stopy násilí na těle oběti, kterými jsou škrábance, modřiny, rány bodné, řezné, střelné, stopy škracení, rdoušení apod. a stopy zápasu na místě činu, jako např. povalený nábytek), které nás informují o mechanismu jednání, druhu a intenzitě použitého násilí a intenzitě obrany oběti. Tyto stopy nám dovolují vyvrátit častou obhajobu pachatele, že oběť nekladla odpor, popř. že její odpor nebyl myšlen vážně.

47 Straus, J. a kol., Kriminologická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 128

48 Musil, Jan a kol., Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 39

Ještě donedávna umožňovaly biologické stopy určení pouze skupinové příslušnosti původce, avšak nyní, po rozvinutí metody analýzy DNA je možné biologický materiál lidského původu využít k individuální identifikaci.⁴⁹

3.2.2 Stopy ve vědomí

Vzhledem k tomu, že pro velké množství sexuálních trestných činů je typický nedostatek materiálních stop a věcných důkazů, na významu v takových případech nabývají paměťové stopy nacházející se zejména ve vědomí oběti, ale také pachatele, neboť pro spáchání sexuálních trestných činů je podmínkou bezprostřední kontakt oběti s pachatelem a tedy i bezprostřední vnímání. Paměťové stopy se však mohou nacházet i ve vědomí případných svědků. Potřebné informace z těchto stop se na rozdíl od materiálních stop, které jsou znalecky zkoumány, získávají prostřednictvím výslechu a rekonstrukce.⁵⁰ Je však velmi obtížné je z vědomí oběti vyvolat, což je zapříčiněno především psychickým traumatem a stresem, které jsou pro sexuální trestnou činnost typické.⁵¹ Z tohoto důvodu by měla být uvedená rekonstrukce prováděna s ohledem na možnost vzniku dalších psychických škod u oběti jen ve skutečně odůvodněných případech.⁵²

3.3 Typické vyšetřovací situace

Pojem vyšetřovací situace definuje stav, v němž se vyšetřování nalézá v momentu, kdy se rozhoduje o dalším postupu vyšetřování. V tomto pojmu je obsažen jednak rozsah a obsah doposud shromážděné důkazní a jiné kriminalisticky relevantní situace, jednak souhrn podmínek, za nichž se vyšetřování uskutečnilo.

⁴⁹ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 425*

⁵⁰ Musil, Jan a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 39*

⁵¹ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 129*

⁵² Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 45*

Vyšetřovací situace je tvořena několika komponenty, z nichž nejdůležitějším je stupeň informační určitosti. Tím rozumíme kvantitu a kvalitu informace, kterou má vyšetřovatel v daném okamžiku k dispozici. Dalšími komponenty jsou potom materiální a organizační podmínky ovlivňující průběh vyšetřování.

Zatímco při vyšetřování jednotlivého trestného činu vznikají konkrétní vyšetřovací situace, v metodice vyšetřování sexuálních trestných činů jsou stanoveny typické vyšetřovací situace, které můžeme chápat jako teoretické zobecnění nejčastějších vyšetřovacích situací vyskytující se při vyšetřování sexuálních trestných činů.

„Pro vyšetřovací situace jsou důležité tyto uzlové body:

- *okamžik získání první informace, z nichž vyplývá důvodné podezření ze spáchání trestného činu (tzv. počáteční vyšetřovací situace),*
- *okamžik, v němž shromáždění jisté sumy informací dovoluje vytyčit vyšetřovací verze,*
- *okamžik, v němž je podezření vůči osobě natolik odůvodněno, že je možno proti ní vznést obvinění,*
- *okamžik, v němž na základě prověrky vyšetřovacích verzí je možno odmítnout všechny verze až na jedinou,*
- *okamžik, v němž je vyšetřování skončeno a vyšetřovatel přikročí ke zpracování závěrečné zprávy a návrhu konečného opatření nebo činí meritorní rozhodnutí podle příslušných ustanovení trestního řádu.“*

Na základě posouzení, zda vyšetřovací situace umožňuje úspěšné dosažení cíle vyšetřování nebo zda dosažení cíle je ztíženo či dokonce znemožněno, rozlišujeme vyšetřovací situace příznivé a nepříznivé.

Pokud jde o nepříznivé situace, nejčastěji zastoupeným typem jsou tzv. problémové, neboli neurčité situace. Pro ně je charakteristické, že část informace je známa, část je však buď zcela neznáma či obecná, a proto není vyšetřovatel schopen posoudit, zda se jedná o fakt významný či nevýznamný. Jiným typem

nepříznivé vyšetřovací situace je potom konfliktní vyšetřovací situace, kde jde např. o konflikt mezi obviněným a vyšetřovatelem. Důležitou roli proto hrají poznatky psychologie, prostřednictvím kterých jsou formulovány typické postupy k překonávání nepříznivých vyšetřovacích situací.⁵³

V závislosti na typických zvláštностech jednotlivých skupin trestných činů a na kvalitě informace obsažené v podnětu k zahájení vyšetřování se vytvářejí u sexuální trestné činnosti tyto tři charakteristické vyšetřovací situace:

- 1) Zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že se skutek stal a dovolují učinit jednoznačný závěr o totožnosti pachatele. Další průběh vyšetřování se pak odvíjí od toho, zda je pachatel k dosažení, nebo zda je nutné vypátrat jeho pobyt. Pokud je pachatelův pobyt znám, nastává nejpříznivější situace, neboť po prověření dosud shromážděných materiálů je zpravidla ihned možné sdělit obvinění určité osobě a počáteční etapa vyšetřování přechází plynule do další etapy, kterou je zahájení trestního stíhání.
- 2) Soubor zjištěných skutečností nasvědčuje tomu, že byl spáchán trestný čin, nedovoluje však učinit jednoznačný závěr o konkrétní osobě pachatele. Je tedy znám skutek a poškozený, pachatel však nikoli. V počáteční etapě vyšetřování je proto směřováno veškeré úsilí orgánů činných v trestním řízení na zjištění totožnosti pachatele, a to především prostřednictvím stop zajištěných na místě činu, výpovědí svědků, poškozených a dalších operativně pátracích a vyšetřovacích úkonů. Pátrání je prováděno na základě více či méně konkrétních informací o osobě pachatele, dále je prováděno pátrání po věcech, jejichž prostřednictvím lze totožnost pachatele zjistit a jsou rovněž prováděny další úkony směřující k objasnění věci.⁵⁴ Předpokladem pro takový postup je úzká součinnost vyšetřovatele a

⁵³ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 508-509*

⁵⁴ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 130*

kriminální policie při získávání informací ohledně pachatele, jeho pobytu, způsobu života a využívání kriminalistických evidencí.

- 3) Skutečnosti zjištěné z výpovědi oběti či oznamovatele nenasvědčují tomu, že došlo ke spáchání oznamovaného trestného činu, totožnost údajného pachatele je obvykle známa. V počáteční fázi vyšetřování tedy vyšetřovatel zpravidla usiluje o shromáždění dalších důkazů, které podporují či vyvracejí výpověď jednoho z účastníků. K nalezení dalších důkazů slouží obvykle detailizace výpovědi o popisu spáchání, popisu situace před činem a po jeho spáchání, šetření na místě činu a v jeho okolí, výslechy přátel a známých domnělého pachatele a oběti, tedy využívání taktického postupu vyšetřování „od oběti k pachateli“. Pokud na základě takto získaných informací nabude vyšetřovatel přesvědčení, že se skutek stal a je trestným činem, může počáteční etapa vyšetřování přejít sdělením obvinění určité osobě do další fáze. Pokud ale nové důkazy umožňují s určitostí vyloučit, že byl trestný čin spáchán, směřují další úkony k potvrzení výchozích informací a zjištění, zda se nejedná např. o přešůpek či jiný delikt a k následnému vyřízení věci.⁵⁵

V případě, že je znám pachatel a bylo tedy možné sdělit obvinění a zahájit trestní stíhání, lze typické vyšetřovací situace klasifikovat podle postoje obviněného k okolnostem kladeným mu za vinu a důkazům o nich. Z tohoto hlediska můžeme hovořit o následujících vyšetřovacích situacích:

- a) obviněný se zcela nebo zčásti doznává,
- b) obviněný popírá
 - jakoukoli přítomnost a kontakt s poškozeným
 - použité násilí nebo jeho intenzitu, doznává však přítomnost na místě a sexuální kontakt (sem spadá většina vyšetřovaných případů),
- c) obviněný odmítá vypovídat a mlčí.⁵⁶

⁵⁵ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 426*

⁵⁶ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 39-40*

Přístup, který má obviněný k okolnostem kladeným mu za vinu a důkazům o nich je pouze jeden z prvků vyšetřovací situace, a proto se v rámci výše uvedených třech základních druhů vyšetřovacích situací setkáváme s celou řadou podskupin.⁵⁷

Vyšetřovací situace je velmi úzce spjata se stanovením vyšetřovacích verzí a odvíjí se od ní další postup vyšetřování.⁵⁸ Při řešení vyšetřovací situace je hlavním cílem zjištění skutečného skutkového stavu věci, nikoli prokázání viny určité osoby, přičemž význam tohoto obecného požadavku je u sexuálních trestných činů zvýrazněn, neboť se v nich vyskytují často i křivá obvinění.⁵⁹

V případě, že pachatel vyvíjí aktivní odpor, např. ve formě ovlivňování svědků, vytváření falešných stop, konstrukcí lživého alibi a obhajoby, je průběh řešení vyšetřovací situace podstatně ovlivněn.

Pokud se jedná o méně závažné sexuální trestné činy, bývají často charakteristické svými vyšetřovacími situacemi, které trpí nedostatkem výrazných materiálních stop. V takovém případě pak vlastně stojí výpověď proti výpovědi a na vyšetřování má tedy značný vliv chování poškozené osoby, zejména pak za jakou dobu po spáchání trestný čin oznámí a do jaké míry je při vyšetřování schopna spolupracovat.⁶⁰

3.4 Některé zvláštnosti metodiky vyšetřování

3.4.1 Zvláštnosti předmětu vyšetřování

V předmětu vyšetřování je obsažen zejména předmět dokazování, kterým rozumíme právně relevantní skutečnosti, které musí být zjištěny procesním způsobem. Předmět vyšetřování ale obsahuje i ta fakta, která nejsou právně relevantní, jsou ovšem důležitá pro nalezení důkazně relevantních faktů, nebo pro

57 Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 426

58 Straus, J. a kol., Kriminalistická metodika. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 131

59 Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 426

60 Musil, Jan a kol., Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str. 40

stanovení taktiky vyšetřování. Metodika vyšetřování sexuálních trestných činů pak upozorňuje na ty skutkové okolnosti, jejichž dokazování je u tohoto druhu trestných činů obzvlášť důležité, mimořádně obtížné, nebo se od jiných druhů trestných činů odlišuje.⁶¹

V rámci sexuálních trestných činů jsou stíhány činy značně různorodého charakteru. U všech je nutné vyšetřit a dokázat zejména znaky jednotlivých skutkových podstat a dále skutečnosti uvedené § 89 odst. 1 trestního řádu, v němž je stanoven základní rámec a rozsah dokazování v trestním řízení.⁶²

Obecné informace, které musí být v rámci vyšetřování sexuální trestné činnosti zjištěny jsou především tyto:

- *stanovení místa a času spáchání,*
- *způsob spáchání skutku, jeho rozsah a následek,*
- *zjištění stop na místě činu,*
- *příchodová a odchodová cesta pachatele na místo činu,*
- *pomůcky, které pachatel použil ke spáchání,*
- *způsob zakrývání činu,*
- *informace od oběti, zejména jak přišla ke kontaktu s pachatelem, zda jej může identifikovat a podle jakých znaků, zda pachatele zná, jak dlouho a odkud, zda s pachatelem vedla rozhovor, obsah rozhovoru a jeho délka (důležité pro zjištění eventuálního podílu oběti na jejím útoku pachatelem k možnému pohlavnímu styku apod.),*
- *zda pachatel použil násilí, v čem spočívalo, jeho intenzita, kam násilí směřovalo, zda použil k násilí předmět a jaký apod.,*
- *způsob obrany oběti, její intenzita, zda obrana zanechala na oděvu a těle pachatele stopy, jaké intenzity, zda měl vyhledat lékařské ošetření apod.,*
- *svědci, kteří mohli útok vidět a podat k němu informaci,*
- *kdy, komu a kým byl skutek oznámen*
- *zda poškozená vyhledala lékařskou pomoc a další.*

61 Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 509

62 Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str. 40

Konkrétní rozsah dokazování a důkazních prostředků je stanoven v závislosti na druhově či individuálně určené trestné činnosti.⁶³

3.4.2 Zvláštnosti podnětů k vyšetřování

Podnět k vyšetřování můžeme definovat jako souhrn informací, na základě kterých lze vyslovit hypotézu možného spáchání trestného činu.⁶⁴

U různých druhů trestných činů jsou podněty k vyšetřování rozdílné. Typickými podněty k zahájení vyšetřování jsou:

- oznámení občanů,
- oznámení orgánů a organizací, firem apod.,
- anonymní oznámení,
- sebeobviňování,
- vlastní poznatky orgánů policie získané operativně pátracími prostředky a operativní technikou.⁶⁵

U sexuální trestné činnosti jsou typickými podněty k vyšetřování oznámení občanů, tedy poškozené osoby nebo osoby jí blízké (rodiče, manžel) a svědků, nebo oznámení institucí, z nichž nejčastěji jsou od zdravotnických zařízení, výchovných, sportovních zařízení a škol, pokud jde o mravnostní trestné činy páchané na dětech.

Výsledky operativně pátrací činnosti policejních orgánů se jako podnět k vyšetřování neuplatňují příliš často, což je dáno zejména charakterem trestné činnosti, určitý význam mají však v případech trestných činů pohlavního

⁶³ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 70

⁶⁴ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 132

⁶⁵ Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 509

zneužívání, soulože mezi příbuznými a uplatňují se rovněž pokud jde o šíření pornografie, obchodování se ženami a další podobné trestné činy.⁶⁶

Zvláštnosti podnětů jsou dány charakterem trestného jednání, jež se dotýká nejtímnějších stránek života člověka a má velice silný emotivní efekt, čímž jsou oznámení sexuální trestné činnosti učiněná občany ovlivněna.⁶⁷

Tím můžeme také odůvodnit skutečnost, že celá řada oznámení je učiněna pozdě a rovněž to, že oznámení trestného činu jsou často učiněna osobami blízkými, jimž se poškozená osoba svěřila. Oběť totiž po spáchání činu prožívá velmi složitou situaci a má tedy přirozenou potřebu svěřit se nejprve osobě blízké, které důvěřuje. Nezřídká musí také překonat strach ze msty pachatele, stud a obavy z policie a z celého vyšetřování, rovněž také obavy z reakce svého okolí, přičemž svou úlohu může hrát i nedůvěra v úspěch celého vyšetřování a v to, že bude pachatel spravedlivě potrestán.

V případě, že poškozenými osobami jsou děti, se může navíc stát, že nejsou schopny samy rozeznat trestnost spáchaného činu, nebo se stydí o něm doma mluvit a mohou se domnívat, že samy se dopustily něčeho špatného. V takovém případě vychází čin najevo pozdě, nebo dokonce až po opakovaném útoku pachatele.⁶⁸

To, že k sexuálnímu trestnému činu vůbec došlo, se některé poškozené osoby, jejich rodiče a osoby blízké snaží utajit. Důvodem může být jednak to, že vyšetřování nedůvěřují, domnívají se, že oběti vznikne v jeho průběhu další zejména psychická a morální újma a nevěří v jeho diskretnost a objektivnost, jednak to, že pachatel je z okruhu rodiny či známých.

Naproti tomu je řada oznámení ovlivněna negativními emocemi vůči pachateli, vedoucími k nadsazování, zveličování viny a následků činu a rovněž ke

⁶⁶ Chmelík, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, str. 31

⁶⁷ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str. 428

⁶⁸ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str. 35

zkreslování role oběti zejména v tom smyslu, že je bagatelizován podíl oběti na jednání pachatele.⁶⁹

Zvláštností také je, že oznámení o spáchání sexuálních trestných činů mohou být falešná. Motivů předstírání činu může být celá řada, např. msta za ukončení nebo odmítnutí intimních vztahů, msta za neshody s učitelem či vychovatelem, těhotenství z mimomanželského styku, strach před odhalením jiných intimních styků manželem nebo rodiči, obava z pozdního návratu domů, nebo ze ztráty drahé věci a u dětí také chorobná sexuální fantazie.⁷⁰

Nepravdivě může být oznámeno také pohlavní zneužívání dítěte, které bývá motivováno manželskými rozepřemi či zjištěnou nevěrou, přičemž trestní stíhání má být odplatou.⁷¹

3.4.3 Zvláštnosti počátečních úkonů

Okruh prvotních vyšetřovacích a operativně pátracích úkonů je u různých druhů trestných činů rozdílný. Jednotlivé metodiky vyšetřování vymezují okruh těchto úkonů, stanovují jejich posloupnost a detailně popisují specifika jejich provádění.

Účelem počátečních úkonů vyšetřování je co nejrychleji nalézt důkazy a jiné kriminalisticky významné informace, provést úkony bezpečnostního charakteru a umožnit první zásah na místě činu.⁷²

Ačkoli počáteční vyšetřovací úkony a opatření nejsou u všech sexuálních trestných činů shodné, jedná se zpravidla o výslech oznamovatele a poškozeného, ohledání místa činu, prohlídku těla poškozené osoby a pátrání po pachateli. To, které počáteční úkony se v daném případě uplatní, závisí zejména na tom, zda je čin oznámen okamžitě a zda pachatel je známý či neznámý.

⁶⁹ Straus, J. a kol., *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 133

⁷⁰ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str. 40

⁷¹ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 71

⁷² Prof. JUDr. Ing. Viktor Porada, Dr.Sc. a kolektiv, *Kriminalistika*. Olomoučany: Akademické nakladatelství CERM, str. 509

Pokud je pachatel známý, mimořádně důležité je ohledání místa činu, zajištění stop a také podrobný výslech oběti, pokud však uběhla od spáchání trestného činu delší doba, význam ohledání místa činu se zmenšuje. V případě, že je pachatel neznámý, důkladné ohledání místa činu je výchozím bodem celého vyšetřování a základním zdrojem stop.⁷³

1) Výslech oznamovatele

Způsob přijetí oznámení závisí především na tom, kdo informaci o spáchání trestného činu podává, v závislosti na této skutečnosti rozlišujeme:

a) Výslech oznamovatele, který byl očitým svědkem

U očitého svědka je výslech zaměřen zejména na získání popisu místa činu, času a způsobu spáchání trestného činu. Dále je výslechem zjišťováno, zda svědek pachatele zná a zda zná oběť, jakým způsobem se dopravil na místo činu a kdo další byl na místě činu přítomen. Je zjišťováno samozřejmě také jednání pachatele a to, jak oběť na jeho jednání reagovala, zejména věrohodnost její obrany.⁷⁴ Důležité je i zjištění, zda svědek slyšel rozhovor mezi pachatelem a obětí, o čem hovořili, jak se po činu chovali a kam odešli. Současně je také bezpodmínečně nutné objasnit vztah oznamovatele k oběti a případně k pachateli.⁷⁵

b) Výslech oznamovatele, který sám nebyl očitým svědkem činu

U oznamovatele, který získal informace o spáchání trestného činu zprostředkovaně, zaznamenáváme jeho výpověď především zdroj informací k případu a chování osoby, která mu informace poskytovala, zaměřujeme se tedy na zjištění místa, času a okruhu osob, v němž se o trestném činu hovořilo, kdo tento rozhovor inicioval, jaký byl obsah rozhovoru, jaký je vztah oznamovatele k iniciátoru rozhovoru, pachateli a poškozenému a co je mu o nich známo.

Zjišťujeme dále místo, dobu a způsob samotného spáchání trestného činu, popis osob, které na místě činu byly přítomny a především popis pachatele.

⁷³ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str. 41

⁷⁴ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 71

⁷⁵ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str.428

V přiměřeném rozsahu klademe rovněž otázky k získání informací stejně jako u očitého svědka.⁷⁶

V rámci této kategorie oznamovatelů zaujímají zvláštní postavení rodiče poškozené nezletilé osoby. Jsou vždy svědkem, který může poskytnout údaje o poškozeném důležité pro další průběh vyšetřování. Při výslechu je kromě skutečností uvedených výše třeba objasnit i další skutečnosti, a to například kolikrát byl rozhovor s nezletilým opakován, jak se poškozený po činu choval, zda ho rodiče prohlíželi a co zjistili, zda byl prohlédnut lékařem, zda existují nějaké věcné důkazy a jak sami rodiče poškozeného charakterizují.⁷⁷

Výpovědi rodičů je ale nutné pozorně hodnotit, neboť poznatky z praxe ukazují, že s ohledem na jejich zainteresovanost ve věci mají sklon někdy dramatické situacím zveličovat a zkreslovat skutečnosti tak, že je vyvolán dojem spáchání trestného činu. Jindy zase v zájmu zachování dobré pověsti rodiny, nebo proto, že jsou si vědomi vlastní nedbalosti, události zlehčují a v těchto směrech mohou působit i na výpovědi svých dětí.⁷⁸

c) Výslech oznamovatele, kterým je poškozená osoba

Výslech poškozené osoby je u sexuálních trestných činů jedním z nejdůležitějších důkazů, protože se zpravidla jedná o jediného očitého svědka, a tak je třeba mu věnovat zvláštní pozornost. Poškozený je z hlediska vyšetřování cenným zdrojem informací o pachateli, způsobu spáchání, místě činu a dalších informací, které mohou významně přispět k vyšetření věci.⁷⁹ Oznamovatel má zpravidla eminentní zájem na vyšetření věci ve svůj prospěch, je tedy potřebné v některých případech počítat s tím, že může být motivován snahou utajit některé pro sebe nepříznivé skutečnosti, nebo naopak v zájmu usvědčit pachatele některé informace

⁷⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 71

⁷⁷ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. I. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2001, str.429

⁷⁸ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str.42

⁷⁹ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str.41

konfabulovat. Je proto třeba volit taktickou zásadu detailizace jednotlivých epizod oznamované události sloužící k prověření věrohodnosti tvrzení oznamovatele.⁸⁰

Výslech oběti trestného činu je úkonem kriminalisticky i psychologicky náročným, neboť tato osoba má v průběhu trestního řízení několikrát podrobně vyprávět o svém fyzickém a psychickém utrpení, na které by chtěla naopak co nejrychleji zapomenout. Výslech je proto nutné vést taktně, aby nedošlo k sekundární viktimizaci oběti.

Výslechem oznamovatele – poškozeného je třeba zjistit následující okolnosti: přesné místo, dobu a způsob spáchání trestného činu, popis pachatele, jeho jednání, zejména pak míru intenzity jednání, kterou použil vůči oběti, obsah a způsob rozhovoru, který mezi sebou pachatel s obětí vedli a další okolnosti.⁸¹

O zvláštní případ jde, pokud je poškozenou osobou nezletilý. V takovém případě je nutné provést výslech ihned po lékařské prohlídce a dodržet veškerá trestněprocesní ustanovení a kriminalistická pravidla o výslechu nezletilých, aby výslech nemusel být později znovu opakován. Výslech obětí, kterými jsou děti je také vhodné zdokumentovat prostřednictvím zvukového či obrazového záznamu, což umožní zachytit vyjádření dítěte, pojmy a názory ze sexuální oblasti, které mohou být v dětské řeči odlišné. Potřebné je pečlivě zvolit způsob a celkový rozsah výslechu a v případě, že se jedná o malé děti, doporučuje se rovněž využívat speciálních názorných pomůcek „Jája a Pája“.

Pokud jde o samotný výslech, důraz je kladen především na zjištění věku poškozené osoby a zda o něm pachatel mohl vědět, jakým způsobem s poškozeným navázal pachatel kontakt a zda mu nabídl nějakou odměnu či výhodu.⁸²

⁸⁰ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str.429*

⁸¹ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str.41*

⁸² Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str.429*

2) Ohledání místa činu

Počáteční úkon ohledání místa činu je uskutečňován dle obecně platných pravidel ohledání, konkretizovaných kriminalistickou metodikou a taktikou.⁸³

U mravnostní trestné činnosti je místo činu charakteristické svou variabilitou, může se nacházet jednak ve volném terénu, jednak v uzavřených prostorách.

Pokud byl trestný čin spáchán v exteriéru, je nutné věnovat pozornost zejména stopám pobytu poškozeného i pachatele na místě činu a stopám po zápase (trasologické stopy obuvi pachatele a poškozené, popř. stopy použitých dopravních prostředků, zvalený travní porost, vytlačené stopy různých částí těla apod.). Pro objasnění činu mají význam také různé předměty, které byly na místě nalezeny, může se jednat např. o klíče, knoflíky, brýle a další, které jsou zpravidla nositeli dalších, zejména daktyloskopických a biologických stop. Nositelem významných stop může být i místo, kde pachatel na oběť čekal, a proto je nutné hranici ohledání stanovit co nejdříve.

Pokud byl naopak trestný čin spáchán v interiéru (v bytech či neobývaných prostorách), je nutné zaměřit se na konkrétní místo jednání a hledat stopy po případném zápase, o němž může svědčit např. povalený nábytek. Za účelem získání biologických stop je vhodné zajistit použité ložní prádlo, ručníky, pro zajištění daktyloskopických stop potom nádobí a lahve, jakož i jejich obsah.⁸⁴

S ohledem na fakt, že řada sexuálních trestných činů je předstíraná, je nutné při ohledání věnovat zvláštní pozornost tzv. negativním okolnostem.⁸⁵

3) Prohlídka těla poškozeného a pachatele

Bezprostředně po ohledání místa činu nebo i během něj se provádí prohlídka těla oběti a také pachatele, pokud je znám a přítomen. Je zaměřena především na nalezení stop násilí a stop po zápase, které nasvědčují podezření, že došlo ke

⁸³ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str.429*

⁸⁴ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů. Praha: Karolinum, 1993, str.42*

⁸⁵ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 72*

spáchání sexuálního trestného činu.⁸⁶ Je účelné k ní přibrat lékaře, který určí umístění, druh, vážnost i způsob vzniku zranění a který se dále vyjádří k otázce, zda a popřípadě kdy došlo k pohlavnímu styku.

Kromě toho mohou být za nehty oběti nalezeny vlasy, chlupy, části tkání pachatele a stopy zeminy a rostlinstva odpovídající místu činu. Pokud jsou poškozenými nezletilé osoby, měl by se lékař rovněž vyjádřit k jejich tělesné vyspělosti a určit poměr jejich zdánlivého a skutečného stáří.⁸⁷

Součástí ohledání je i prohlídka oděvu, z něhož mohou být patrné stopy zápasu, jako například utržené knoflíky, zipy, roztrhané oblečení, stejně jako stopy krve, spermatu či vaginálního sekretu. Význam má především dokumentace přesné lokalizace jednotlivých skvrn.

Stopy na těle a oděvu poškozené osoby a pachatele zajištěné a zadokumentované v počáteční etapě vyšetřování mají velký důkazní význam, stejně tak jako zjištění neexistence těchto stop.⁸⁸

4) Pátrání po pachateli

Je-li pachatel neznámý a oznámení o sexuální trestném činu učiněno neprodleně, v naději na rychlé dopadení pachatele dochází k jeho pronásledování z místa činu po tzv. horké stopě. Za častého využití policejního psa se prohledává okolí, přehrazují se únikové cesty, hledají se svědci za účelem dopadení pachatele a zabránění jeho další trestné činnosti.⁸⁹

Další zvláštnosti tvořící strukturu jednotlivých metodik vyšetřování jsou zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování, zvláštnosti následných úkonů, zvláštnosti zapojení veřejnosti do vyšetřování a zvláštnosti kriminalistické prevence.

⁸⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, str. 72

⁸⁷ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str.42

⁸⁸ Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2001, str.431

⁸⁹ Musil, Jan a kol., *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993, str.43

4. Právní úprava a kriminalistické postupy v některých vyspělých zahraničních státech

Zatímco česká legislativa se problematikou prostituce zabývá z abolicionistických pozic, jak jsem již zmínila výše, a nenabízí pozitivní přístup k jejímu řešení, řada evropských států se při řešení problémů souvisejících s prostitucí odklání od aboličního přístupu ve prospěch přístupu reglementačního. Tento přístup prostituci bere na vědomí, legalizuje ji, současně ji ale podřizuje státnímu dozoru a kontrole, včetně navazujících opatření, čímž se liší od uvedeného přístupu aboličního, který neřeší problém prostituce jako takové a zaměřuje se pouze na postih jevů, které ji provázejí. Dalším možným řešením je pak represivní přístup, který prostituci zakazuje a trestá.

Důvodem, pro který je v daných státech upřednostňován reglementačního přístup, je dlouhodobé a úplné selhání aboličního přístupu, který vede ve svém důsledku k nemožnosti zmapovat situaci v oblasti prostituce, trestné činnosti a dalších sociálně patologických jevů, které s prostitucí souvisejí.

Mezi evropské státy, které se rozhodly oblast prostituce regulovat, patří například Rakousko, Holandsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Norsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko a od roku 1992 i Maďarsko. Aboliční přístup je naopak zachován např. v Polsku, Rusku, Litvě a Estonsku, kriminalizace prostituce je v Rumunsku a Bulharsku. Ve většině případů se jedná o úpravu zaměřenou na minimální věk prostituujících se osob, zákaz či vymezení zón pro pouliční prostituci, stanovení podmínek provozování veřejných domů, registraci prostituujících se osob, pravidelné lékařské kontroly, povinnost placení sociálního a zdravotního pojištění a odvod daní z příjmu.

Jako příklad uvádím holandský, rakouský a švédský přístup k řešení problémů souvisejících s prostitucí.⁹⁰

⁹⁰ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

4.1 Holandsko

Nejaktuálnější zákonná úprava v oblasti prostituce byla přijata počátkem roku 1999 v Holandsku, účinná je od 1. října roku 2000. Vláda i státní orgány přijaly fakt, že prostituce existuje a zaujaly vůči ní realističtější postup. Nový zákon tak legalizuje některé formy prostituce, ruší obecný zákaz zřizování nevěstinců, jejich provozu dává jasná pravidla a zároveň zpřísňuje postih nedovolené prostituce. Za nelegální prostituci je např. jasně prohlášena tzv. nucená prostituce či dětská prostituce. Nová úprava zavádí také postihy pro klienty prostitutek od 16 do 17 let věku. Nová úprava si stanovila 6 hlavních cílů:

- dostat pod kontrolu a regulovat dobrovolnou prostituci skrze zavedení metody licencí na komunální úrovni,
- zlepšit potírání nucené prostituce,
- chránit děti před sexuálním zneužíváním,
- chránit prostitutky, jejich situaci,
- oddělit prostituci od jevů vztahujících se k trestné činnosti,
- omezit rozsah prostituce, která je provozovaná prostitutkami s ilegálním pobytem, který jim neumožňuje legální zaměstnání v Holandsku.⁹¹

Obce mají v kompetenci:

- Vytvářet politiku pro zřizování nevěstinců. Touto cestou budou obce schopny kontrolovat umístění nevěstinců. Vytváření nevěstinců musí být v souladu s lokálním plánováním, urbanismem obce, nesmí porušovat životní prostředí a nesmí nepříznivě ovlivňovat bydlení a životní podmínky v sousedství.
- Kontrolovat bezúhonnost a minulost vlastníků a provozovatelů nevěstinců. Před obdržáním licence obec žadatele prověří.

⁹¹ <http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-vyzkumy.aspx>

- Vydávat pravidla pro provoz zařízení. Ta se budou týkat např. minimálních rozměrů pracovní plochy, hygieny a bezpečnosti v případě požáru, hlučnosti apod.
- Vytvářet regulativy na ochranu zaměstnanců. Budou zahrnovat postavení prostitutky v pracovněprávním vztahu (např. ochrana psychického a fyzického stavu osobnosti, zákaz prostituce pro neplnoleté, zákaz zaměstnávat prostitutky bez povolení k pobytu) a prevenci vzniku problémů v sousedství.

Primárně byla tedy kontrola a regulace prostituce ponechána zákonem v rukou komunální správy. V jednotlivých oblastech se proto míra prostoru, který byl prostituční scéně ponechán, značně liší. Právě tak se liší i způsoby vymáhání nové úpravy v rámci jednotlivých regionů. Jedním z důsledků této nesourodosti úpravy je proto přemístění kriminality spojené s prostitucí do regionů, kde je menší míra kontroly.⁹²

4.2 Rakousko

V Rakousku je aplikován již několik let podobný zákon, jaký v nedávné době přijalo Holandsko. Národní přístup k prostituci je určen spolkovými zákony Rakouska a jednotlivé země si svou situaci mohou upravit libovolně v souladu s ústavou. Například Dolní Rakousko přijalo svůj zákon regulace prostituce již v roce 1984.

V rozboru ministerstva vnitra z roku 1999 jsou uvedeny tyto praktické poznatky mravnostního oddělení kriminální policie Dolního Rakouska:

- V Rakousku je zřízena specializovaná mravnostní policie, která je součástí kriminální policie.

⁹² Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

- Finanční úřad určuje výše daně z příjmu prostitutek odhadem. Výdělek je odhadnut průměrně na 30 000 ATS za měsíc, daň je vyměřena ve výši 2 000 - 3 000 ATS.
- Daně z provozování prostituce se shromažďují ve státním rozpočtu. Obec pobírá 2 % z nápojů zkonsumovaných v prostorách určených k prostituci, které leží na jejím území.
- Pro policisty je směřodlatné zdraví prostitutky a platnost její licence k výkonu prostituce. V případě neplnění povinností je prostitutka stíhána pro přestupek a hrozí jí pokuta v maximální výši 30 000 ATS či vazba do 30 dní. V případě opakovaného neplnění povinností je přestupek překvalifikován v trestný čin.
- Zahraniční prostitutky pracující bez povolení jsou vyhoštěny ze země (může jim být uložen zákaz pobytu). Postihnutí mohou být i lidé, kteří těmto osobám umožnily prostituci vykonávat.
- Obec má ve své pravomoci zakázat nabízení a provozování sexuálních služeb na svém území. Pouliční a silniční prostituce se vyskytuje pouze ve Vídni.⁹³

4.3 Švédsko

Oblast prostituce se stala předmětem regulace rovněž ve Švédsku. Ve srovnání s Holandskem či Rakouskem, které prostituci legalizovaly, nastoupilo ale Švédsko zcela odlišnou cestu. Dne 1. ledna 1999 představila vláda nový zákon o zákazu nakupování sexuálních služeb, který postihuje lidi, kteří si sex kupují – zákazníci, ne prostitutky. Maximální trest pro klienty je 6 měsíců ve vězení. Během prvních pěti let, kdy byl zákon uveden do praxe, bylo obviněno 750 mužů. Přestože všechny případy nebyly dosud uzavřeny, předpokládá se, že dvě třetiny budou zcela jistě odsouzeny. Smyslem a hlavní myšlenkou nové legislativy je, že bez zákazníků a bez poptávky nebude co prodávat.

⁹³ Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek systémového řešení, MV ČR 1999

Nesporným efektem nové švédské legislativy je, že se znatelně snížila pouliční prostituce a vymizely zahraniční prostitutky. Otázkou však zůstává, zda se problém nepřenesl pouze z míst, kde byl veřejně na očích na místa mimo dosah zraku veřejnosti, do domů či jiných prostor.⁹⁴

⁹⁴ <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2008102606>

5. Závěr

Ačkoli je provozování prostituce společností chápáno jako amorální jev, tedy spíše negativně, nebyla doposud nalezena vůle prostituci regulovat zákonnými prostředky. Absence komplexního právního předpisu, který by jasně definoval pojem prostituce a pravidla jejího vykonávání, tak navozuje do značné míry specifický stav charakteristický tím, že prostituce v České republice sice není povolena, avšak ani výslovně zakázána.

Je neoddiskutovatelným faktem, že aboliční přístup, který stát tímto zastává, je neúčinný, dlouhodobě selhává a ve svém důsledku vede k projevu řady doprovodných negativních vlivů. Jedná se vedle závažné trestné činnosti (drogy, obchodování s lidmi) především o nemožnost dostatečně se zorientovat v situaci, která v oblasti prostituce panuje a stejně tak v oblasti sociálně patologických jevů, které s ní souvisejí. Negativně tyto vlivy působí na děti a mládež, nemenší hrozbu představuje prostituce také pro další osoby z důvodu šíření pohlavních chorob.

K řešení současného stavu sexuální promiskuity, která je nevyhovující a zasahuje společnost ve všech jejích sférách, se nabízí dva možné přístupy, a sice represe a reglementace prostituce. Jak se však již v historii ukázalo, kriminalizováním prostituce, tedy represí, zůstává problém nevyřešen, neboť se obvykle pouze zcela přesune do ilegality. V odborných kruzích je proto jednoznačně preferován reglementační přístup, jehož schopnost skutečně účinně řešit problémy spojené s prostitucí dokládají i zkušenosti ze zahraničí.

I přes různost názorů na problematiku legalizování prostituce, kdy jedni jsou jejími zapálenými zastánci a druzí, spatřující konflikt mezi legalizací a postavením státu coby mravního garanta, spíše jejími odpůrci, se domnívám, že zájem na regulaci prostituce a otázek s tím spojených, jednoznačně převyšuje veškeré morální problémy s legalizací spojené.

6. Seznam použité literatury

6.1 Monografie

PORADA, Viktor, a kol. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001.

PORADA, Viktor, a kol. *Kriminalistická metoda vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007.

CHMELÍK, J., BUDINA, Z., PORADA, V., WEISS, P. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003.

MUSIL, J. a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum, 1993.

MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.: *Kriminalistika*. Praha: C.H.BECK, 2001.

STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická metodika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006.

6.2 Článek v časopisu

CHMELÍK, J. Prostituce, její charakteristika a právní aspekty. *Kriminalistika*, 2003, roč. 36, č. 3.

Dostupné z:

http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2003/03_03/prostit.html
(20.11.2009)

6.3 Internetové zdroje

PROSTITUCE in *Wikipedie* – otevřená encyklopedie. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Prostituce> (3.12.2009)

NÁRODNÍ STRATEGIE BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI, MV ČR
2008. Dostupné z:

http://www.google.com/cse?sort=date%253AD%253AL%253Ad1&cx=015489265366623571386%3Aizzrwg3bmqm&as_q=+n%C3%A1rodn%C3%AD+strategie+boje+proti+obchodov%C3%A1n%C3%AD+s+lidmi&ok.x=0&ok.y=0&ok=ok

(15.1.2010)

ROZBOR PROBLÉMŮ SOUVISEJÍCÍCH S PROSTITUCÍ A VYMEZENÍ
PODMÍNEK SYSTÉMOVÉHO ŘEŠENÍ, MV ČR, 1999

Dostupné z: http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/1999/prostitu.html

(18.11.2009)

TRESTNÝ ČIN KUPLÍŘSTVÍ. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/trestny-cin-kuplirstvi-57542.html> (20.12.2009)

PROSTITUCE – *výzkumy MV ČR*. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/prostitute-vyzkumy.aspx> (6.11.2009)

KUBCOVÁ, Š. 2008. *Švédsko a prostituce*. Dostupné z:

<http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2008102606> (27.12.2009)

7. Seznam klíčových slov / List of key words

kriminalistika	criminalistics
sexuální trestné činy	sexual crimes
přestupek	offence
prostituce	prostitution
kuplířství	procuration
kriminální situace	criminal situation
sexuální služby	sexual services
trestní zákon	criminal code
pachatel	perpetrator
oběť	victim
předmět útoku	subject to attack
poškozená osoba	aggrieved person
svědek	witness
ohledání	inspection
prohlídka těla	body examination
pátrání	investigation

8. Anotace

Práce se zabývá základní typovou charakteristikou sexuálních trestných činů, včetně typických způsobů páchaní, zvláštní pozornost je pak kladena na rozbor dvou fenoménů - prostituce a kuplířství. Prostřednictvím analýzy metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů je dále vymezena základní typová charakteristika pachatelů, typické stopy, typické vyšetřovací situace a některé zvláštnosti metodiky vyšetřování. V závěru práce je srovnána současná právní úprava s některými právními úpravami a kriminalistickými postupy ve vybraných vyspělých zahraničních státech. Na základě zjištěných skutečností jsou pak analyzována rizika současného právního přístupu k prostituci a kuplířství pro celou společnost a naznačena možná směřování k vyřešení problému.

9. Annotation

The diploma paper deals with characteristics of sexual crimes, including typical ways of committing them, special attention is paid to analysis of two phenomena – prostitution and procuration. Further, there are defined basic type characteristics of perpetrators, typical traces, typical investigative situation as well as some specifics of investigative procedure by means of the analysis of sexual crimes investigation procedure. In conclusion, there is a comparison between a current legal regulation and some legal regulations and criminalistic procedures of selected developed foreign countries. Based on the learned facts, the risks of contemporary legal attitude to prostitution and procuration to the whole society are further analysed and possible solutions to the issue are suggested.